

การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความเชื่อเรื่องความรู้กับการเรียนรู้
ของนักเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สุรศักดิ์ โพธิ์นิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ สุรศักดิ์ โพธิ์นิต ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา กรเพชรปานิ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณัทนา ภาณุพินทุ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์กาญจนา มณีแสง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา กรเพชรปานิ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณัทนา ภาณุพินทุ)

.....กรรมการ
(ดร.พัชรี วงษ์เกษม)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
บูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร)

วันที่.....เดือน.....ปี.....

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติกรเพชรปณี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณัทธ ภาณุพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เสรี ชัดแจ้ง รองศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว. สมพร สุทัศน์ และรองศาสตราจารย์ ดร. มานพ แจ่มกระจ่าง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ นักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตการศึกษาภาคตะวันออก ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้ทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตวิทยาลัย

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณค่าทางวิชาการของการวิจัยเล่มนี้เป็นเครื่องพูนบูชา และเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่าน ที่กรุณาให้การอบรมสั่งสอน จนทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ความสามารถได้มีโอกาสดำรงมาถึงจุดนี้ได้สำเร็จ

สุรศักดิ์ โพธิ์นิต

47920437: สาขาวิชา : เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา: วท.ม. (เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา)

คำสำคัญ: วิธีการเรียนรู้/ วิธีการเรียนรู้แบบผิวเผิน/ วิธีการเรียนรู้แบบลึก/ ความเชื่อเรื่องความรู้/

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

สุรศักดิ์ โพธิ์นิล: การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความเชื่อเรื่องความรู้กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (DEVELOPMENT OF A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL BETWEEN EPISTEMOLOGICAL BELIEFS AND APPROACHES TO LEARNING FOR VOCATIONAL STUDENTS IN SCHOOLS UNDER VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สุชาดา กรเพชรปานิ, Ph.D., วรณัทนา ภาณุพินทุ, Ph.D., 152 หน้า, ปี พ.ศ. 2552.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความเชื่อเรื่องความรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา และเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความเชื่อเรื่องความรู้กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตการศึกษาภาคตะวันออก จำนวน 450 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดความเชื่อเรื่องความรู้ และแบบสอบถามวิธีการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐาน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน แสดงให้เห็นว่าความเชื่อเรื่องความรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน เรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความเร็วในการเรียนรู้ ด้านความสามารถในการเรียนรู้ ด้านความแน่นอนของความรู้ และด้านโครงสร้างของความรู้ และผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความเชื่อเรื่องความรู้กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา ปรากฏว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยพิจารณาจากค่าสถิติ ไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 194.76 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 199 ค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ (p) เท่ากับ .57 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ .97 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .93 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ .04 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ .00 แสดงว่าความเชื่อเรื่องความรู้มีอิทธิพลต่อวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งในด้านวิธีการเรียนรู้แบบผิวเผิน และด้านวิธีการเรียนรู้แบบลึก

47920437: MAJOR : EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY: M.Sc.

(EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY)

KEYWORDS: APPROACHES TO LEARNING/ SURFACE APPROACHES/ DEEP APPROACHES/
EPISTEMOLOGICAL BELIEFS/ CAUSAL RELATIONSHIP MODEL

SURASAK PHONIN: DEVELOPMENT OF A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL
BETWEEN EPISTEMOLOGICAL BELIEFS AND APPROACHES TO LEARNING FOR
VOCATIONAL STUDENTS IN SCHOOLS UNDER VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION.

ADVISORY COMMITTEE: SUCHADA KORNPETPANE, Ph.D., WANTANA PHANUPINTU,
Ph.D. 152 P. 2009.

The objectives of this research were to confirm the factors of epistemological beliefs for vocational students, and to analyze the causal relationship between epistemological beliefs and approaches to learning of vocational students. The sample consisted of 450 third - year industrial vocational students, in schools under the vocational education commission in the eastern region, during academic year 2007. The research instruments were an epistemological belief scale and approaches to learning questionnaire. The data were analyzed by deriving descriptive statistics, confirmatory factor analysis, and causal relationship analysis.

The results of confirmatory factor analysis indicated that the epistemological beliefs of vocational students consisted of four factors which, rated by ordering of factor loading were: speed of learning, ability of learning, certainty of knowledge, and structure of knowledge. The results of causal relationship analysis between epistemological beliefs and approaches to learning of vocational student indicated that the model was consistent with empirical data. The goodness of fit indicators included a chi - square value of 194.76 with 199 degree of freedom, $p = .57$, GFI = .97, AGFI = .93, CFI = 1.00; Standardized RMR = .04, and RMSEA = .00. Epistemological beliefs were found to influence both surface approaches and deep approaches to learning.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้.....	11
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องความรู้.....	25
ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่องความรู้และวิธีการเรียนรู้.....	32
ตอนที่ 4 โมเดลลิสม์ (LISREL Model)	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความเชื่อเรื่องความรู้ของ นักเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	52
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความเชื่อเรื่อง ความรู้กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ	
ระหว่างความเชื่อเรื่องความรู้กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน	
อาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่	
พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	55
ตัวแปรในการวิจัย.....	56
เครื่องมือในการวิจัย.....	57
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา.....	66
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรง	
ของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง.....	69
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ใน	
โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความเชื่อเรื่องความรู้กับวิธีการ	
เรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ	
อาชีวศึกษา.....	87
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ	
ระหว่างความเชื่อเรื่องความรู้กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา	
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	94
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	105
สรุปผลการวิจัย.....	106
อภิปรายผลการวิจัย.....	110
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	115

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป.....	116
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	126
ภาคผนวก ก.....	127
ภาคผนวก ข.....	129
ภาคผนวก ค.....	131
ภาคผนวก ง.....	137
ภาคผนวก จ.....	147
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	152

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงองค์ประกอบของความเชื่อเรื่องความรู้และตัวอย่างพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงความเชื่อเรื่องความรู้ในแต่ละองค์ประกอบ.....	30
2 แสดงรายชื่อสถาบันการศึกษา และจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัด.....	56
3 แสดงโครงสร้างเนื้อหาของแบบวัดความเชื่อเรื่องความรู้.....	57
4 แสดงโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามวิธีการเรียนรู้.....	58
5 แสดงค่าความเที่ยงของแบบวัดความเชื่อเรื่องความรู้และแบบสอบถามวิธีการเรียนรู้.....	60
6 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม สถาบันการศึกษา เพศ และสาขาวิชา.....	66
7 แสดงค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ความแปร และความโค้งของตัวแปรสังเกตได้.....	67
8 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความเชื่อเรื่องความรู้กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	88
9 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความเชื่อเรื่องความรู้กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามสมมติฐาน.....	96
10 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความเชื่อเรื่องความรู้กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ปรับเป็นโมเดลปรับแก้.....	100

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	โมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความเชื่อเรื่องความรู้กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา....	7
2	โมเดล 3P ของระบบในชั้นเรียน.....	22
3	โมเดลการวัด (Measurement Model) และโมเดลสมการ โครงสร้าง (Structural Equation Model).....	43
4	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัด โครงสร้างของความรู้.....	70
5	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัด โครงสร้างของความรู้ที่ปรับเปลี่ยนโมเดลปรับแก้.	71
6	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัด ความแน่นอนของความรู้.....	72
7	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัด ความสามารถในการเรียนรู้.....	73
8	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัด ความเร็วในการเรียนรู้.....	74
9	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัด ความเร็วในการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนโมเดลปรับแก้.	75
10	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน อันดับสอง ความเชื่อเรื่องความรู้.....	77
11	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน อันดับสอง ความเชื่อเรื่องความรู้ที่ปรับเปลี่ยนโมเดลปรับแก้.	79
12	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัด การจูงใจแบบผิวเผิน.....	81
13	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัด วิทยาศาสตร์แบบผิวเผิน.....	82
14	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน อันดับสอง วิธีการเรียนรู้แบบผิวเผิน.....	83
15	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัด การจูงใจแบบลึก.....	84
16	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัด วิทยาศาสตร์แบบลึก.....	85
17	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน อันดับสอง วิธีการเรียนรู้แบบลึก.....	86
18	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความเชื่อเรื่องความรู้กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามสมมติฐาน	95

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่

หน้า

- 19 โมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความเชื่อเรื่องความรู้กับวิธีการ
เรียนรู้ของนักเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา....

7

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University